

PACTUL RIBBENTROP- MOLOTOV

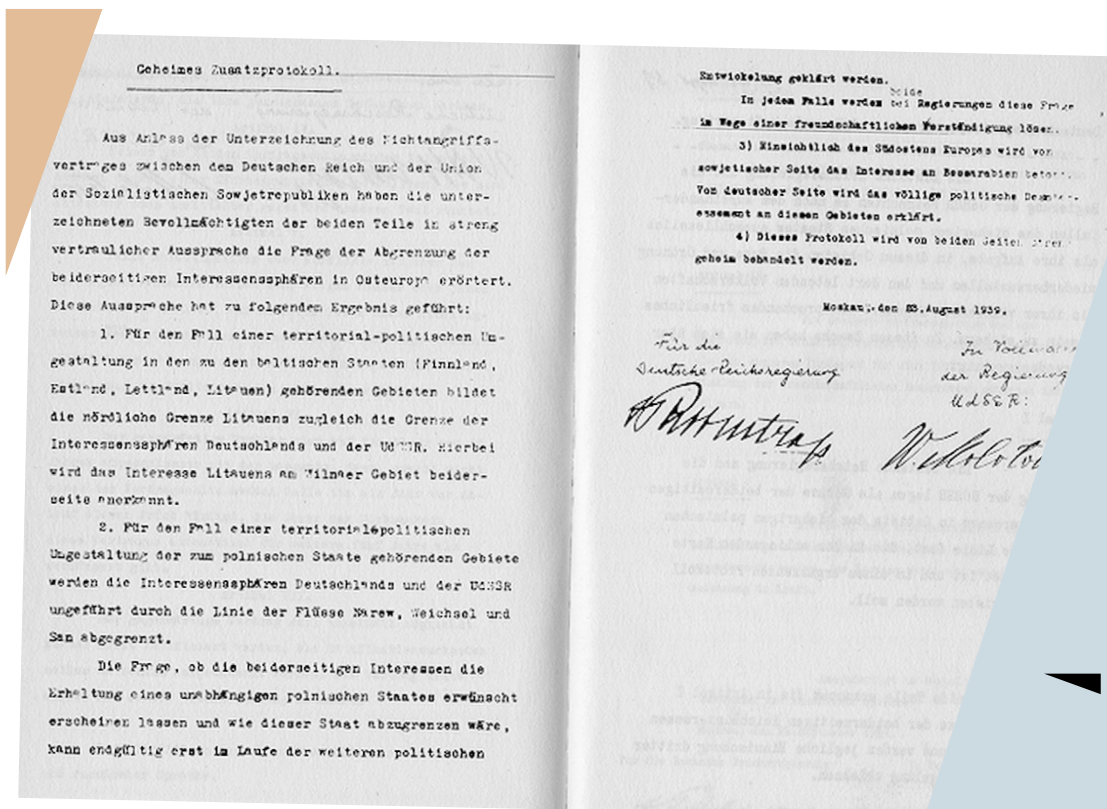
Cunoscut și ca Tratatul
de neagresiune între
Germania și URSS
23 august 1939

Pactul Ribbentrop-Molotov a fost
semnat la Moscova, cu 9 zile
înaintea începerii celui de-al
Doilea Război Mondial în Europa.

A fost numit după miniștrii de externe ai
Germaniei și Uniunii Sovietice care l-au
semnat.

Oficial, era un tratat ce garanta pacea
între două națiuni care anterior
manifestaseră un profund antagonism
una față de cealaltă.

Tratatul includea însă și un protocol
secret care stabilea regiunile din Europa
pe care fiecare dintre cele două țări
dorea să le controleze.

Anexa secretă a Pactului
Ribbentrop-Molotov
delimitând sferele de interes
germane și sovietice. Această
fotografie a documentului a
fost realizată de apărarea lui
von Ribbentrop și Hermann
Göring în procesul de la
Nürnberg din 1946.

PRELIMINARII

1918

La sfârșitul Primului Război Mondial, Europa e în fierbere. Finlanda, Estonia, Letonia, Lituania și Polonia își declară independența, iar România îi ia Rusiei Basarabia.

1922

Germania și Republica Sovietică Federativă Socialistă Rusă semnează un tratat la Rapallo, în Italia. Acesta restabilește și întărește relațiile militare și economice între cele două națiuni.

1926

Tratatul de la Berlin, primul pact de neagresiune între Germania și Uniunea Sovietică.

Un ofiter de poliție (stânga) și un membru al Cămășilor brune SA (dreapta), unul dintre cei 50.000 de naziști din Prusia numiți de Partid în funcția de ofiter „Hilfspolizei” („Poliție Auxiliară”).³

1933

Naziștii ajung la putere în Germania.

Aprilie–iulie 1939

URSS deschide simultan discuții cu privire la un tratat cu Germania, pe de o parte, și cu Marea Britanie și Franța pe de alta.

1918–1922

După o serie de războaie de independență, granițele Poloniei și ale Țărilor Baltice devin fixe.

Războiul polono-sovietic. Defensiva poloneză într-o poziție întărită pentru mitralieră în apropiere de Milosna, în satul Janki, august 1920.²

1936

Începe Războiul Civil Spaniol. Trupele germane luptă de partea naționalistilor, în timp ce trupele sovietice îi susțin pe republicani.

Francisco Franco.⁴

21 august 1939

URSS anulează discuțiile cu Marea Britanie și Franța.

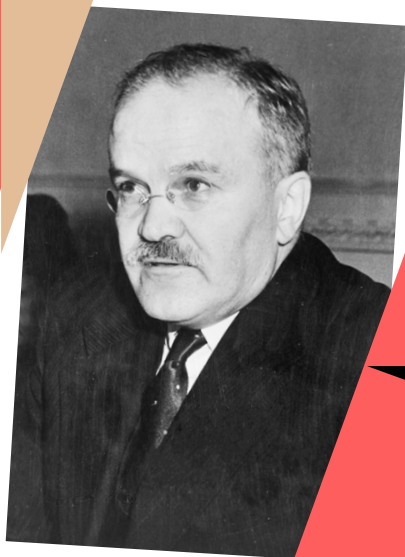
23 august 1939

Se semnează Pactul Ribbentrop-Molotov.

PERSONAJE CHEIE

Din partea
URSS

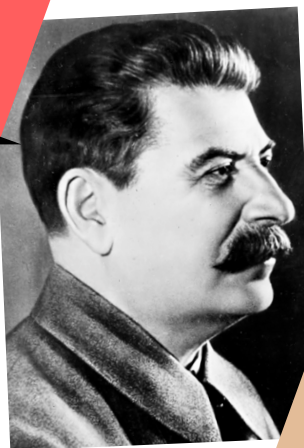

**Veaceslav
Molotov**

Ministrul de externe al URSS. Predecesorul lui, Maxim Litvinov, preferase mai degrabă un tratat cu Marea Britanie și Franța, decât unul cu Germania. Politica sovietică s-a schimbat după ce Molotov l-a înlocuit, în mai 1939.⁵

Iosif Stalin

Dictator, conducătorul URSS. Stalin a fost întotdeauna forța motrice din spatele politicii externe sovietice.⁶

**Contele
Friedrich-
Werner
von der
Schulenburg**

Ambasador al Germaniei în URSS. Schulenburg a făcut o mare parte a muncii diplomatice de pregătire a semnării pactului.⁷

**Joachim von
Ribbentrop**

Ministrul german de externe.⁸

Din partea
Germaniei

ACORDUL

Ambele părți au convenit să „se abțină de la orice fel de violență, de la orice acțiune agresivă și orice atac în relațiile reciproce”.

Dacă una dintre părți ar fi fost implicată în război cu o altă țară, cealaltă parte promitea să rămână neutră.

În cazul unor dispute, cele două părți promiteau să rămână neutre și să recurgă la arbitraj, dacă acest lucru ar fi fost necesar.

Tratatul urma să rămână în vigoare pe o perioadă de 10 ani.

Într-un protocol suplimentar secret, ambele țări specificau asupra căror părți ale Europei de Est doreau să-și manifeste controlul.

Stalin și Ribbentrop după semnarea pactului germano-sovietic, 25 august 1939.⁹

Protocolul secret

Uniunea Sovietică și-a declarat interesul în redobândirea controlului asupra Finlandei, Estoniei și Letoniei.

Lituania urma să facă parte din „sfera de influență” germană. (Un amendament ulterior va da URSS controlul asupra Lituaniei.) Ambele părți au căzut de acord ca Vilnius să fie inclus în Lituania.

În eventualitatea unei „rearanjări teritoriale și politice” a Poloniei, țara urma să fie împărțită între Germania și URSS.

Uniunea Sovietică și-a declarat interesul în ceea ce privește Basarabia, care la vremea respectivă era o regiune a României.

URMĂRI

Germania

Pactul Ribbentrop-Molotov i-a dat Germaniei naziste încrederea necesară pentru a invada Polonia fără a se teme de represii din partea Uniunii Sovietice. Atacul a avut loc la 1 septembrie 1939 și a marcat începutul celui de-al Doilea Război Mondial.

URSS

La 17 septembrie, și Armata Roșie a invadat Polonia. Două luni mai târziu, a atacat și Finlanda. În lunile următoare, Estonia, Letonia, Lituania și Basarabia au fost ocupate și înglobate în Uniunea Sovietică.

Europa

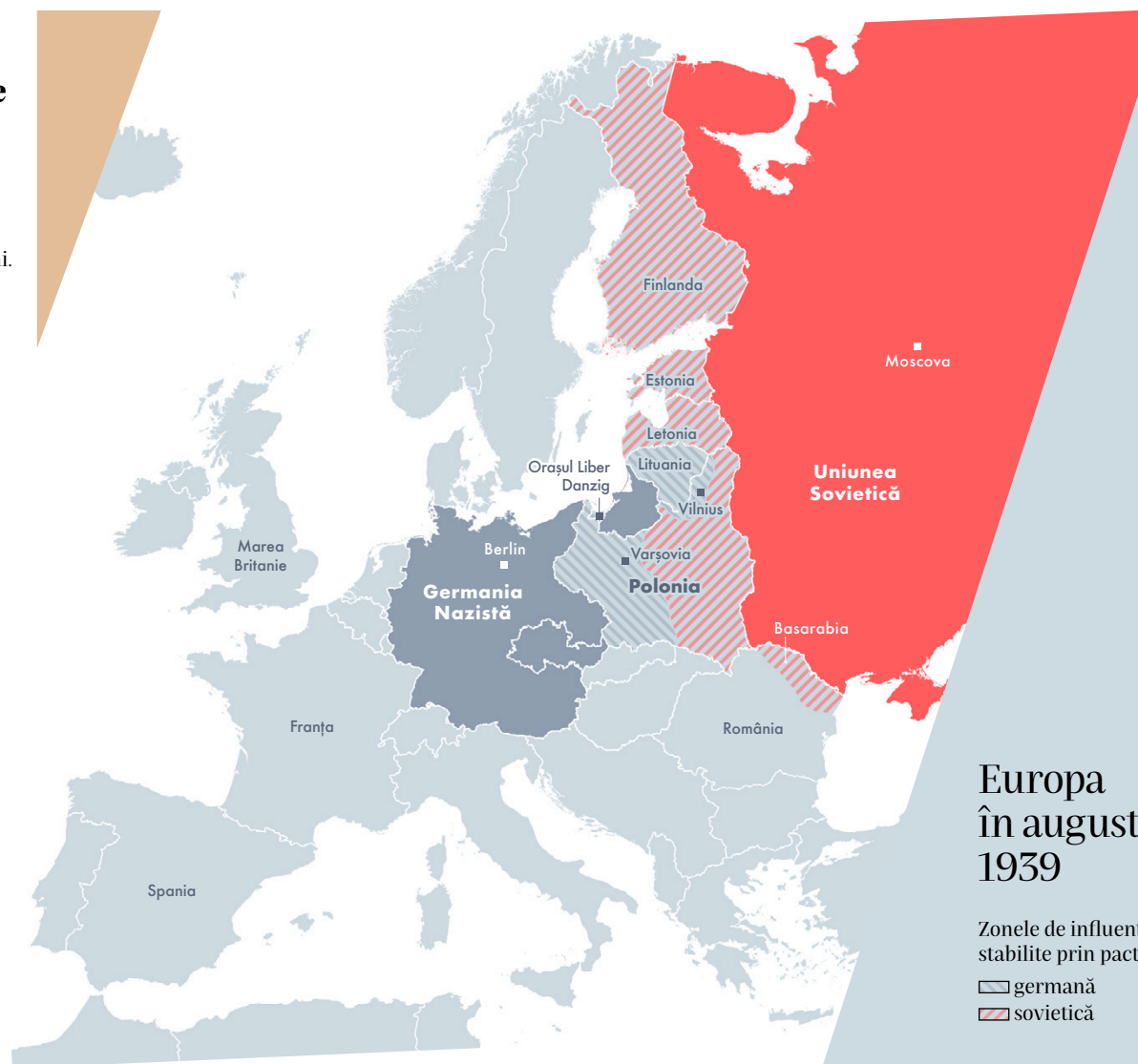
Pactul a pus betă în roate planurilor Marii Britanii și ale Franței de a înconjura Germania cu națiuni ostile, așa cum făcuseră în Primul Război Mondial. În perioada 1939–1941, Uniunea Sovietică i-a furnizat Germaniei mari cantități de materii prime vitale, care au ajutat-o să continue războiul. Urmând exemplul sovietic, comuniștii din întreaga Europă și-au încetat criticile la adresa Germaniei.

Sfârșitul pactului

Pactul Ribbentrop-Molotov a încetat să existe în mod subit la 22 iunie 1941, când Germania a invadat Uniunea Sovietică. Trupele germane au mărșăluit până aproape de Moscova, dar au fost respinse și obligate să se întoarcă.

Consecințe pe termen lung

Crearea „sferelor de influență” germane și sovietice a avut un efect devastator asupra întregii regiuni. Mii de „inamici politici” au fost uciși și sute de mii au fost deportați pentru a preveni o eventuală rezistență. Pactul a deschis calea către instalarea unei dominații sovietice asupra Europei de Est după înfrângerea Germaniei în 1945.

Europa în august 1939

Zone de influență stabilite prin pact:

- germană
- sovietică

European Network Remembrance and Solidarity

Pactul Ribbentrop- Molotov

Infografice concepute pentru proiectul Hi-story lessons vizând predarea și învățarea istoriei Europei secolului XX.

<https://hi-storylessons.eu/>
<https://enrs.eu/>

Misiunea proiectului Hi-story lessons este prezentarea istoriei Europei secolului XX din perspective diferite. Principalul obiectiv al proiectului este sublinierea nevoii predării istoriei astfel încât să se conștientizeze faptul că țările învecinate ar putea avea un punct de

vedere diferit cu privire la același eveniment istoric. Prin Hi-story lessons ne străduim să provocăm profesorii de istorie și pe elevii lor să vadă istoria Europei în toată diversitatea și complexitatea ei, uneori incluzând chiar opinii contrare cu privire la anumite subiecte.

Autori

Keith Lowe,
scriitor și istoric
britanic ale căror
opere au fost traduse
în douăzeci de limbi
din întreaga lume.

Editare substanțială:
Prof. Jan Rydel,
REMS

Consultant didactic:
Julita Gredecka

Coordonare:
Maria Naimska,
Zhanna Vrublevska,
REMS

Design grafic:
Jasiek Krzysztofiak

Traducere din limba
engleză în limba
română:
Ioana Diaconu-
Mureșan

Corectura:
Dr Ana-Maria
Cătănuș

Fotografii

În ordinea apariției:

1 Autor necunoscut, Wikimedia Commons, domeniu public.

2 Autor necunoscut, Wikimedia Commons, domeniu public.

3 Bundesarchiv, Bild 102-14381, Georg Pahl, CC-BY-SA 3.0.

4 Biblioteca Virtual de Defensa, MUE-120279, autor necunoscut, Wikimedia Commons, domeniu public.

5 Arhivele Naționale ale Țărilor de Jos, Bestanddeelnnummer 900-8982, autor necunoscut, Wikimedia Commons, domeniu public.

6 Departamentul de tipărituri și fotografii al Bibliotecii Congresului Statelor Unite ale Americii, ID fsa.8e00858, autor necunoscut, Wikimedia Commons, domeniu public.

7 Autor necunoscut, Wikimedia Commons, domeniu public.

8 ETH Library, ETH-Bibliothek, LBS_MH05-37-01, Walter Mittelholzer, Wikimedia Commons, domeniu public.

9 Bundesarchive, Bild 183-HZ7337, CC-BY-SA 3.0.

REMS este finanțată de:

Ministry of
Culture
and National
Heritage of
the Republic
of Poland.

Minister of State
for Culture and the Media

MINISTRY
OF HUMAN CAPACITIES

MINISTRY
OF CULTURE
OF THE SLOVAK REPUBLIC

MINISTRY OF CULTURE